

Л.М. Білищук

Клінічна ефективність карієспрофілактичних комплексів у 7-річних дітей зі зниженим мінералізуючим потенціалом ротової рідини

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

Мета дослідження полягала у вивченні показників інтенсивності карієсу і стану гігієни порожнини рота у 7-річних дітей з зниженим мінералізуючим потенціалом ротової рідини (за кальцієвим гомеостазом нижче 0,5), що застосовували впродовж двох років різні карієспрофілактичні комплекси.

Матеріали і методи дослідження. У дослідженні прийняли участь 43 дитини. Залежно від стану мінералізуючого потенціалу ротової рідини призначали відповідні препарати, що впливають на мінеральний обмін: гель «Слюрем», рослинно-мінеральний препарат «О.К.», суміш порошків «ПектоДент», аскорбінову кислоту і зубний еліксир «Цикорій».

Результати досліджень показали, що призначені карієспрофілактичні комплекси сприяли значному зниженню приросту карієсу як тимчасових, так і постійних зубів.

Висновок. Профілактика карієсу в дітей повинна бути індивідуалізованою залежно від стану природного мінералізуючого потенціалу ротової рідини.

Ключові слова: діти, мінералізація зубів, профілактика карієсу.

Карієс зубів – серйозна медична та соціальна проблема в багатьох промислово розвинених країнах і країнах з перехідною економікою – являє собою найважливішу проблему здоров'я ротової порожнини, особливо в дітей.

Установлено, що одним із факторів ризику розвитку карієсу є зниження мінералізуючого потенціалу ротової рідини, обумовленого різними причинами, серед яких зниження функції слинних залоз, незадовільний гігієнічний стан порожнини рота, соматичні захворювання та ін. [1–5].

Мета нашого дослідження полягала у вивченні показників інтенсивності карієсу та стану гігієни порожнини рота у 7-річних дітей зі зниженим мінералізуючим потенціалом ротової рідини, що застосовували протягом двох років різні карієспрофілактичні комплекси, склад яких був обумовлений основною причиною.

Матеріали та методи дослідження

У дослідженні прийняли участь 43 дитини, в яких мінералізуючий потенціал ротової рідини по кальцієвому гомеостазу був нижче 0,5 [6]. Було сформовано три основних групи й одна група порівняння. У 1-у групу були включені діти без соматичної патології з нормальним рівнем слиновиділення, у 2-й групі були діти без соматичної патології та зниженим рівнем саливації, у третій групі були присутні діти з соматичною патологією та різним рівнем саливації. У групі порівняння також були діти із соматичною патологією та різним рівнем саливації.

Дітям 1-ї групи призначали ремінералізуючий гель «Слюрем» (включає нанокальцид і фтористий натрій) і всередину рослинно-мінеральний препарат «О.К.» (включає польовий хвощ, цитрат кальцію, магній, цинк); діти 2-ї групи застосовували ремінералізуючий гель «Слюрем» та аскорбінову кислоту; дітям третьої групи було рекомендовано застосування суміші порошків «ПектоДент» (пектин яблучний, що містить комплекс мінералів і вітамінів) і зубного еліксиру «Цикорій» (включає екстракт цикорію). Усі препарати мають дозвіл на застосування в клініці. У групі порівняння

спеціальні карієспрофілактичні заходи не призначалися, проте спостерігали за підтримкою хорошого гігієнічного стану порожнини рота.

У дітей вивчали інтенсивність карієсу (КПВ + кл) та гігієнічний стан порожнини рота [7].

Результати дослідження та їх обговорення

Динаміка приросту карієсу протягом 2-х років і показники гігієнічного стану порожнини рота в дітей, дані яких представлені в таблиці, показують, що інтенсивність карієсу в 7-річних дітей усіх груп до початку дослідження була високою. У кожній групі були присутні діти (від 20 до 50 %) з карієсом перших постійних зубів. При цьому в деяких дітей були уражені всі перші моляри. Що стосується тимчасових зубів, то ураження їх карієсом спостерігалось у всіх дітей з інтенсивністю від 2-х до 13-ти уражених зубів. Гігієнічний стан порожнини рота в більшості дітей був задовільним, але зустрічались діти і з поганою гігієною.

Дослідження, проведені через шість місяців з початку застосування карієспрофілактичних комплексів, свідчили про те, що приріст карієсу постійних зубів спостерігався у дітей всіх груп. Однак найвищі показники були зафіксовані в дітей групи порівняння. У дітей основних груп нових каріозних порожнин в зубах тимчасового прикусу не зафіксовано. Найменші показники приросту карієсу постійних зубів були у дітей 2-ї основної групи, яким до цього часу був проведений тільки одноразовий сеанс профілактичного комплексу, що включає гель «Слюрем» і аскорбінову кислоту. При цьому достовірність відмінностей при порівнянні приросту карієсу в дітей усіх 3-х основних груп з показниками, зафіксованими в дітей групи порівняння, була високою.

Подальші спостереження за приростом карієсу протягом наступних 1,5 року показали, що зниження інтенсивності карієсу тимчасових зубів спостерігалось у всіх групах тільки за рахунок фізіологічної зміни молочних зубів. Особливу увагу приділили аналізу стану постійних зубів.

Результати вивчення інтенсивності карієсу та гігієнічного стану порожнини рота в 7-річних дітей під впливом застосування карієспрофілактичних комплексів

Досліджуваний показник	Вихідний рівень	Через 6 місяців	Через 1 рік	Через 2 роки
Група порівняння (n = 12)				
КПВ + кп (ум. од.)	7,4±0,66	8,5±0,72 P > 0,05	9,6±0,90 P > 0,05	9,0±0,71 P > 0,05
КПВ	1,2±0,13	2,1±0,22 P < 0,002	3,0±0,29 P < 0,001	3,5±0,39 P < 0,001
кп	6,2±0,54	6,4±0,54 P > 0,05	6,6±0,60 P > 0,05	6,5±0,32 P > 0,05
Приріст карієсу за КПВ	-	0,9±0,11	1,8±0,22 P ₁ < 0,002	2,3±0,21 P ₁ < 0,001
ГІ (ОHI-S, бали)	1,75±0,19	1,82±0,16 P > 0,05	1,62±0,18 P > 0,05	1,77±0,19 P > 0,05
1-а основна група (гель «Слюрем» + усередину рослинно-мінеральний препарат О.К.) (n = 10)				
КПВ + кп (ум. од.)	7,9±0,81	6,2±0,68 P > 0,05	8,1±0,84 P > 0,05	8,3±0,62 P < 0,05
КПВ	1,6±0,19	1,9±0,23 P > 0,05	2,1±0,24 P > 0,05	2,3±0,25 P < 0,05
кп	6,3±0,6	6,3±0,62 P > 0,05	6,0±0,60 P > 0,05	6,0±0,60 P > 0,05
Приріст карієсу за КПВ	-	0,3±0,05 P ₂ < 0,001	0,5±0,06 P ₁ < 0,05, P ₂ < 0,001	0,7±0,1 P ₁ < 0,001, P ₂ < 0,001
ГІ (ОHI-S, бали)	1,82±0,21	1,65±0,17 P > 0,05	1,75±0,18 P > 0,05	1,69±0,17 P > 0,05
2-а основна група (гель «Слюрем» + усередину аскорбінова кислота) (n = 11)				
КПВ + кп (ум. од.)	8,6±0,94	8,0±0,91 P > 0,05	8,6±0,81 P > 0,05	9,1±0,62 P < 0,05
КПВ	1,5±0,21	1,7±0,22 P > 0,05	2,4±0,26 P < 0,01	2,5±0,25 P < 0,001
кп	7,1 ± 0,63	6,3±0,69 P > 0,05	6,2±0,61 P > 0,05	6,6±0,37 P > 0,05
Приріст карієсу за КПВ	-	0,2±0,03 P ₂ < 0,001	0,9±0,1 P ₁ < 0,001, P ₂ < 0,01	1,0±0,07 P ₁ < 0,001, P ₂ < 0,001
ГІ (ОHI-S, бали)	1,84±0,21	1,72±0,18 P > 0,05	1,69±0,17 P > 0,05	1,81±0,19 P > 0,05
3-я основна група («ПектоДент» + зубний еліксир «Цикорій») (n = 10)				
КПВ + кп (ум. од.)	8,1±0,97	7,7±0,72 P > 0,05	7,3±0,82 P > 0,05	5,2±0,65 P < 0,05
КПВ	1,1±0,13	1,8±0,22 P < 0,02	2,3±0,18 P < 0,001	2,5±0,34 P < 0,001
кп	7±0,8	5,9±0,51 P > 0,05	5,0±0,64 P > 0,05	2,7±0,31 P < 0,001
Приріст карієсу за КПВ	-	0,7±0,09 P ₂ > 0,05	1,2±0,15 P ₁ < 0,01, P ₂ < 0,05	1,4±0,14 P ₁ < 0,001, P ₂ < 0,001
ГІ (ОHI-S, бали)	1,68±0,14 P > 0,05	1,55±0,16 P > 0,05	1,71±0,1 P > 0,05	1,65±0,15 P > 0,05

Примітка: достовірність відмінностей P – розрахована по відношенню до вихідного рівня;

P₁ – по відношенню до показників, зафіксованим через шість місяців від початку дослідження;

P₂ – по відношенню до показників групи порівняння.

У дітей групи порівняння через один рік (дітям 8-и років) показник приросту карієсу постійних зубів склав $1,8 \pm 0,22$; а через два роки (дітям 9 років) – $2,3 \pm 0,21$ відповідно. Отже, у віці 9 років у середньому в дитини виявлялися два уражених карієсом постійних зуби.

Під впливом застосування карієспрофілактичних комплексів через один рік приріст карієсу постійних зубів, хоча і спостерігався, але значно менше, ніж у групі порівняння. У 1-й основній групі через один рік цей показник склав $0,5 \pm 0,06$; у 2-й групі – $0,9 \pm 0,08$ і у третій групі – $1,2 \pm 0,22$. У всіх випадках спостерігались достовірні відмінності, що свідчать про зниження темпів приросту карієсу, при співставленні з такими у групі порівняння.

Через два роки зафіксовані такі показники приросту карієсу в основних групах: у 1-й групі – $0,7 \pm 0,08$;

у 2-й групі – $1,0 \pm 0,07$, у третій групі – $1,4 \pm 0,15$ (достовірність відмінностей у всіх групах із групою порівняння $< 0,001$).

Таким чином, результати дослідження показали, що карієспрофілактичні комплекси, призначені в залежності від стану мінералізуючого потенціалу ротової рідини, сприяли зниженню інтенсивності карієсу. Разом з тим слід зазначити, що підвищення приросту карієсу постійних зубів відбулося в основному за рахунок ураження перших постійних зубів, які прорізуються першими, та емаль у них найменше мінералізована.

Висновок

Профілактика карієсу в дітей повинна бути індивідуалізованою залежно від стану природного мінералізуючого потенціалу ротової рідини.

ЛИТЕРАТУРА

1. Боровский Е.В. Биология полости рта. Издание второе, стереотипное / Е.В. Боровский, В.К. Леонтьев. – М.: Медицинская книга, Н. Новгород: Издательство НГМА. – 2001. – 304 с.
2. Бутвиловский А.В. Химические основы деминерализации и реминерализации эмали зубов / А.В. Бутвиловский, Е.В. Барковский, И.С. Кармалькова // Вестник Витебского гос. медицинского ун-та. – 2011. – № 1. – С. 138.
3. Eubanks D.L. The basics of saliva / D.L. Eubanks, K.A. Woodruff // J. Vet. Dent. – 2010. – Vol. 27, 4. – P. 266–267.
4. Сутыгина А.П. Оценка гигиены полости рта у детей раннего возраста с различным уровнем интенсивности кариеса зубов / А.П. Сутыгина, Л.Л. Сосулина, Е.В. Николаева // Сборник научных трудов Sward. – 2013. – 4. – С. 44-46.

5. Каськова Л.Ф. Взаємозв'язок захворюваності на карієс тимчасових зубів із соматичною патологією в дітей (літературний огляд) / Л.Ф. Каськова, Л.П. Уласевич // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології в сучасній стоматології», м. Івано-Франківськ, 19-20 березня 2015 р. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 71–75.
6. Терешина Т.П. Минерализующий потенциал ротовой жидкости и способ его оценки по состоянию кальциевого гомеостаза / Т.П. Терешина, И.К. Новицкая // Журнал вушних, носовых і горлових хвороб. – 2014. – № 3. – С. 40–43.
7. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога / Т.Ф. Виноградова. – М.: Медицина, 1978. – 184 с.

Клиническая эффективность карієспрофілактических комплексов у 7-летних детей со сниженным минерализующим потенциалом ротовой жидкости

Л.Н. Билищук

Цель состояла в изучении показателей интенсивности кариеса и состояния гигиены полости рта у 7-летних детей со сниженным минерализующим потенциалом ротовой жидкости (по кальциевому гомеостазу ниже 0,5), применявших в течение двух лет разные карієспрофілактические комплексы.

Материалы и методы исследования. В исследованиях приняли участие 43 ребенка. В зависимости от состояния минерализующего потенциала ротовой жидкости назначали соответствующие препараты, влияющие на минеральный обмен: гель «Слюрем», растительно-минеральный препарат «О.К.», смесь порошков «ПектоДент», аскорбиновую кислоту и зубной эликсир «Цикорий».

Результаты исследований показали, что назначенные карієспрофілактические комплексы способствовали значительному снижению прироста кариеса как временных, так и постоянных зубов.

Заключение. Профилактика кариеса у детей должна быть индивидуализирована в зависимости от состояния естественного минерализующего потенциала ротовой жидкости.

Ключевые слова: дети, минерализация зубов, профилактика кариеса.

Clinical efficiency of complexes for prevention of caries at 7-year-old children with the reduced mineralizing potential of oral liquid

L. Bilyshchuk

The research objective consisted in studying of indicators of intensity of caries and a condition of hygiene of an oral cavity at 7-year-old children with the reduced mineralizing potential of oral liquid (on a calcium homeostasis lower than 0.5) applying different complexes for prevention of caries within 2 years.

Materials and methods of research. 43 children took part in researches. Depending on a condition of the mineralizing potential of oral liquid appointed the corresponding preparations influencing a mineral exchange: gel «Slyur», vegetable and mineral preparation «OK», «Pektodent» (pectin apple), ascorbic acid and elixir «Chicory».

Results of researches showed that the appointed complexes for prevention of caries promoted considerable decrease in a gain of caries of both temporary, and second teeth.

Conclusion. Prevention of caries at children has to be individualized depending on a condition of the natural mineralizing potential of oral liquid.

Key words: children, mineralization of teeth, caries of prevention.

Л.М. Билищук – старший викладач кафедри дитячої стоматології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
Тел.: (095) 086-91-98. E-mail: dr.luba@ukr.net.

71-й КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ ТА ВИСТАВКА

МЕДВІН:

Стоматологічні виставки
№1 в Україні

ЕКСПОДЕНТАЛ

25-27
ЛИСТОПАДА
2015

 КИЇВ ЕКСПО ПЛАЗА

УКРАЇНА, КИЇВ
вул. САЛЮТНА, 2-Б
СТ. М. "НИВКИ"

В ПРОГРАМІ ФОРУМУ:

Міжнародний лекторій АСУ
"Сучасні технології лікування та
профілактики в практичній стоматології".
Демонстрації на стендах учасників
та виставковому майдані.

УПОРЯДНИК:
ВИСТАВКОВА КОМПАНІЯ
"МЕДВІН"
Тел./факс: + 380 44 501-03-66
+ 380 44 501-03-42
+ 380 44 501-03-44
E-mail: mail@medvin.kiev.ua
www.medvin.kiev.ua

 АСОЦІАЦІЯ
СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ
ЗАРЕЄСТРОВАНО В FDI

ЗА ПІДТРИМКИ:
КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я,
МАТЕРИНСТВА ТА ДИТИНСТВА;
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.

ВИСТАВКИ
МЕДВІН